

УДК 347.25

Іванова Марина Іллівна –

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Maryna I. Ivanova –

candidate of economic sciences, associate professor,
associate professor of the department of civil and law disciplines
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(26 Gagarin Avenue, Dnipro, 49005, Ukraine)

Задорожня Юлія Олександрівна –

бакалавр
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Yuliya O. Zadorozhnyu –

bachelor's student
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(26 Gagarin Avenue, Dnipro, 49005, Ukraine)

Нагорна Катерина Григорівна –

бакалавр
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Katerina G. Nagorna –

bachelor's student
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(26 Gagarin Avenue, Dnipro, 49005, Ukraine)

Проблематика речового права на чуже майно

У статті розглянута проблематика речового права на чуже майно. З'ясовано, що право на чужі речі є складовою більшої загальної категорії речового права, зокрема права власності, яке відноситься до самостійного речового права. Проведений аналіз виявив ряд питань, пов'язаних з реалізацією сервітутних правовідносин не знайшли свого законодавчого закріплення. Запропоновано напрями зміцнення законодавчого регулювання сервітутного права, які вимагають вдосконалення усіх існуючих процесів шляхом їх реформування та трансформації.

Ключові слова: речове право, чуже майно, сервітут, емфітевзис, суперфіцій.

В статье рассмотрена проблематика вещного права на чужое имущество. Установлено, что право на чужие вещи является составляющей более общей категории вещного права, в частности права собственности, которое относится к самостоятельному вещному праву. Проведенный анализ выявил ряд вопросов, связанных с реализацией сервитутных правоотношений, которые не нашли своего законодательного закрепления. Предложены направления укрепления законодательного регулирования сервитутного права, которые требуют совершенствования всех существующих процессов путем их реформирования и трансформации.

Ключевые слова: вещное право, чужое имущество, сервитут, эмфитевзис, суперфиций.

M.I. Ivanova, Yu.O. Zadorozhnyu, K.G. Nagorna *The Problem of Real Rights to Someone Else's Property*

The article deals with the problem of real property rights on someone else's property. It is proved that the

perfection and efficiency of the legal system of the state is determined by the level and scope of scientific research in all branches of law, including civil law, without exception. It has been found out that the right to someone else's things is an integral part of a more general category of substantive law, in particular property rights, which relate to independent property rights. At the same time, the rights to other things by their nature are constituents of the content of the legal relationship between the two subjects, on the one hand (the owner of the thing and the person in whose favor this right is established), which is inherent in a binding character, is the relationship between the authorized person and all third parties (including with the owner). The analysis revealed a number of issues related to the implementation of servitude legal relationships did not find its legislative consolidation: the inaccuracy of legislation in this area complicates the use of servitude, therefore only legislative improvement of servitude law will make its implementation more optimal and convenient. The directions of strengthening of legislative regulation of servitude law, which require improvement of all existing processes through their reformation and transformation, are proposed. It is proved that it is important to introduce international experience in the implementation of servitude law, which envisages expansion of international relations between states, deepening of mutual interests of the states, stable development of the states, etc. We believe that the proposed measures will allow for fruitful cooperation in the international arena, which will positively influence the development of domestic legislation on servitude law. The prospect of further development is the introduction of a single legislative act, which would take into account all these issues and properly their mechanism of implementation, is an optimal solution to the problems associated with the provision of property rights to someone else's property.

Keywords: *property law, someone else's property, easement, perpetual lease, superficies.*

Постановка проблеми. Актуальність теми зумовлена процесом побудови в Україні правової, демократичної, соціально орієнтованої держави, формуванням громадянського суспільства, основною цінністю якого є людина, захист її прав, законних інтересів та задоволення потреб, що є основним завданням усіх демократичних перетворень, що відбуваються з моменту набуття Україною незалежності. Головним завданням держави в даному випадку має бути створення режиму «найбільшого сприяння» для виявлення кожним своїх здібностей, за умови надання відповідної правової охорони. Правовою держава може вважатися саме тоді, якщо вона не лише визнала природні права людини, але й забезпечила правовий режим неухильного дотримання прав і свобод людини і громадянина.

В Конституції України всебічне забезпечення прав і свобод людини проголошено найвищою соціальною цінністю. Враховуючи те, що норми Конституції є нормами прямої дії, що дає можливість у разі порушення прав і свобод людини звернутися до суду для їх захисту та відновлення, відшкодування завданої майнової та моральної шкоди, завданням органів судової влади є дотримання норм матеріального та процесуального права при постановленні рішень, здійсненні відповідних дій. Тому все це зумовлює інтерес до права власності, викликає

потребу в розгляді проблематики речового права на чуже майно тощо.

Метою статті є аналіз проблематики речового права на чуже майно.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В юридичній літературі проблемі права власності, зокрема і речового права на чуже майно, присвячено велику кількість досліджень радянських та вітчизняних вчених. Такі вчені, як Ч.Н. Азімов, В.І. Борисова, О. В. Дзера, Ю. О. Заїка, Н. С. Кузнєцова, В.В. Луць, В. О. Кучер, О. А. Підопригора, В. М. Селіванов, М.М. Сібільов, В. М. Співак, Е. А. Суханов, Г. Ф. Шершеневич та ін., зробили значний внесок у дослідження окремих теоретичних аспектів права власності. Однак деякі питання залишаються відкритими для дискусій.

Невирішені раніше проблеми. Незважаючи на широке коло проблеми та плідну працю багатьох вчених, залишається недостатньо вирішеним питанням розвиток законодавства України у напрямі його наближення до законодавства Європейського Союзу та забезпечення високого рівня підготовки в Україні проектів законів та інших нормативно-правових актів. Це потребує наукового вирішення проблем речового права на чуже майно, що обумовлено процесами європейської інтеграції України.

Виклад основного матеріалу. Тематична

актуалізація зумовлена, перш за все, активною трансформацією на демократичних засадах політичної, економічної, правової та соціальної систем і приведенням їх у відповідність зі світовими стандартами. Досконалість і ефективність правової системи держави визначається рівнем і обсягом наукових досліджень у всіх без винятку галузях права, в тому числі й цивільного. Що ж стосується необхідності наукового дослідження права власності, то вона визначається економічними, соціальними та, власне, юридичними причинами. У ч. 1 ст. 395 Цивільного кодексу України установлені види речових прав на чуже майно: право володіння, право користування (сервітут), право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис), право забудови земельної ділянки (суперфіцій). У ч. 2 вказаної норми зазначено, що законом можуть бути встановлені інші речові права на чуже майно [1].

Проблема загального визначення поняття права на чужі речі за законодавством України займає одне з найважливіших місць у цивільно-правовому регулюванні майнових відносин у суспільстві. Право на чужі речі є складовою більш загальної категорії речового права, зокрема права власності, яке відноситься до самостійного речового права.

Можна виділити такі ознаки речових прав на чужі речі: 1) права на чужі речі обтяжені у порівнянні з правом власності, однак мають похідний характер від права власності; 2) об'єктом прав на чужі речі є переважно нерухоме майно (земля, будівлі тощо); 3) право на чужі речі безпосередньо пов'язане з характерним правом слідування за річчю, при цьому зміна власника - суб'єктів зобов'язального права не впливає на суміжність речових прав у здійсненні права користування чужими речами; 4) види та зміст прав на чужі речі повністю визначаються законом; 5) захист прав на чужі речі є абсолютним [2, с. 102].

Отже, що права на чужі речі – це похідні від права власності речові права, що надають особі, яка їх має, можливість безпосереднього користування, володіння та розпорядження певними речами, що не є її власністю, для певної мети та у встановлених законом або договором межах. При цьому можна запропонувати таку узагальнену класифікацію прав на чужі речі:

1) сервітути – предальні (майнові); міські; сільські або земельні (сервітути, спрямовані на використання вигод сусідньої земельної ділянки; сервітути, спрямовані на використання самої земельної ділянки; особисті або персональні – узуфрукт; узус; квазіузуфрукт; 2) суперфіцій; 3) емфітевзис; 4) заставне право (застава; іпотека) [3, с. 200].

Слід зауважити, що питання правового регулювання речових прав на нерухоме майно, визнання та захист зазначених прав вже давно є предметом вивчення юридичної науки, оскільки зазначені права мають неабияке значення для розвитку ринку нерухомості, що, у свою чергу, є наслідком економічної стабільності держави. Так як речові права на чуже нерухоме майно встановлюються щодо нерухомості, згідно ст. 182 ЦК України, права на це майно підлягають реєстрації. Отже, можемо зробити висновок, що положення вищевказаної статті ЦК України, зокрема, відсилає до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень». Пунктом 2 ч. 1 ст. 4 зазначеного Закону визначено речові права, які є похідними від права власності: право володіння; право користування (сервітут); право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис); право забудови земельної ділянки (суперфіцій); право господарського відання; право оперативного управління; право постійного користування та право оренди земельної ділянки; право користування (найму, оренди) будівлею або іншими капітальними спорудами, їх окремими частинами; іпотека; довірче управління майном [4].

Взагалі, права на чужі речі за своєю природою є складовими змісту правовідносин між двома суб'єктами, з одного боку (власником речі й особою, на користь якої встановлено це право), яким притаманний зобов'язальний характер, це відносини між уповноваженою особою й усіма третіми особами (у тому числі з власником).

Речовому праву характерний особливий об'єкт – індивідуально-визначена річ [5, с. 475]. Речові права на чуже нерухоме майно виникають щодо індивідуально-визначеної речі, на відміну від зобов'язальних прав, які пов'язані з так званим безтілесним майном. Речові права є майновими правами, на відміну від особистих

немайнових. Це об'єднує речові права із зобов'язальними. Речові права є абсолютними правами, що й відрізняє від зобов'язальних прав. Речове право слідує за річчю [6; 7], перехід права власності на майно до іншої особи не є підставою для припинення інших речових прав на майно. Речові права передаються особливим способом – шляхом передавання речі [8, с. 37].

Л.В. Щеннікова вказує на такі специфічні риси, які дають змогу відокремити речове право від інших прав: об'єктом цього права є річ, змістом цього права є панування над річчю, незалежно від волі інших осіб, абсолютний характер захисту. Поміж цих рис учена виділяє три ознаки речових прав: виключність, перевага та встановлення тільки законом [9, с. 57]. Речове право спрямоване на те, щоб закріпити за уповноваженою особою юридичну можливість володіти й користуватися річчю незалежно від дій будь-яких осіб. У зобов'язальних відносинах уповноважена особа може задовольнити свій інтерес за допомогою визначеної дії зобов'язаної особи (передавання майна, виконання робіт) [10, с. 66].

Права на чужі речі розглядаються також і у контексті співвідношення категорій «обмеження» та «обтяження». Так, Є.О. Мічурін, у своїй монографії зазначає, що і до сьогодні у колі науковців існують різні точки зору на сутність та зміст зазначених категорій, що спричиняє змішування правових категорій, має негативні наслідки для сфери правозастосування. На думку науковця, при дослідженні різних точок зору з цього питання більш аргументованою видається позиція, згідно з якою обмеження майнових прав осіб (зокрема, обмеження права власності) та права на чужі речі розглядаються як різні правові категорії [11, с. 12]. Таким чином, робиться загальний висновок, що обмежені речові права на чужі речі за своєю природою є обтяженнями права власності. Це не виключає одночасного дослідження іншого аспекту їхнього тлумачення: впливу на право власності як обмежень, що ускладнюють права власника на його нерухоме майно через існування прав на чужі речі.

Натомість піддає критиці розуміння прав на чужі речі, зокрема, сервітути, як обмеження права власності, В.П. Камишанський у своїй роботі, присвяченій межах та обмеженням права власності [12, с. 174].

Отже, речовим правам на чуже нерухоме майно все ж таки притаманна речова природа. А саме їм характерні описані у літературі ознаки: обмежений зміст прав на чужі речі, адже вони є похідними від права власності; об'єктом є нерухомість; їм властиве право слідування; їх види, характер і зміст визначаються лише законом; закон закріплює вичерпний перелік прав на чужі речі (відсутня ознака в українському законодавстві); мають абсолютний захист проти всіх третіх осіб, у тому числі від власника; надають їх суб'єктам можливість користуватися річчю [13; 14].

В межах нашого дослідження актуальним вбачається розгляд сучасного стану розвитку законодавства, що регулює сервітутні відносини.

Взагалі, впровадження сервітути в українську правову систему було обумовлено економічним та соціальним розвитком України і введенням права приватної власності. Однак поки в Україні сервітут не може бути реалізований у повному обсязі за рядом чинників, одним з яких є відсутність безперервної правової традиції застосування даного інституту, що пояснюється вилученням даного поняття з цивільного обороту в радянський період.

Цікавим є те, що перше згадування про право користування чужим майном в українському законодавстві робиться ще в Законі України «Про власність», п. 6 ст. 4 закріплює, що у випадках і в порядку, встановлених законодавчими актами України, діяльність власника може бути обмежено чи припинено, або власника може бути зобов'язано допустити обмежене користування його майном іншими особами. Більш детально сервітутні відносини були врегульовані з прийняттям Земельного кодексу України (глава 16 «Право земельного сервітути»). І нарешті, остаточним в побудові законодавчого закріплення сервітутного права України було прийняття Цивільного кодексу, в якому даному правовому явищу присвячено розділ 2 книги 3.

Слід відмітити, що в ЦКУ міститься ряд положень про земельні сервітути, які не передбачені ЗКУ, тому висвітлення суті і змісту сервітутних відносин варто розглядати з позицій як земельного, так і цивільного права.

Крім вищевказаних нормативно-правових актів, що є фундаментом даного інституту,

положення про сервітут також врегульовані рядом інших нормативно-правових актів (Водним (ст. 42) і Лісовим (ст. 23) кодексами України). Однак не дивлячись на таке широке законодавче закріплення сервітутів, розроблена нормативна база є недостатньою і неточною. У діючому законодавстві закріплені лише загальні поняття, отже невіршеним залишилася проблема безпосередньої реалізації права сервітуту.

Згідно зі ст. 401 ЦКУ під сервітутом розуміється право користування чужим майном, яке може бути встановлено щодо земельної ділянки, природних ресурсів (земельний сервітут) або іншого нерухомого майна для задоволення потреб інших осіб, які не можуть бути задоволені іншим способом. При цьому суть сервітуту, у відповідності з ч. 1 ст. 403 ЦКУ, полягає у визначенні обсягу прав щодо користування особою чужим майном. Важливість такого виду майнового права, як сервітут, полягає перш за все в тому, що він забезпечує справедливі можливості реалізації свого права для всіх власників чи користувачів земельних ділянок або іншої нерухомості, що є вкрай актуальним для сьогодення України.

Проведений аналіз дозволяє стверджувати, що ряд питань, пов'язаних з реалізацією сервітутних правовідносин не знайшли свого законодавчого закріплення. Неточність законодавства у цій сфері ускладнює застосування сервітуту. Тому лише законодавче вдосконалення сервітутного права зробить його реалізацію більш оптимальною та зручною.

На сьогодні ряд питань, пов'язаних із забезпеченням сервітутного права, залишаються недостатньо врегульованими. У національному законодавстві ще не повною мірою враховані європейські стандарти сервітутного права, що містяться в актах Ради Європи і Європейського Союзу.

Запровадження єдиного законодавчого акту, де б були враховані усі ці питання та належним чином їх механізм реалізації, є оптимальним варіантом вирішення проблем, пов'язаних із забезпеченням сервітутного права.

Звідси на сучасному етапі державного будівництва необхідним є зміцнення законодавчого регулювання сервітутного права, яке вимагає вдосконалення усіх існуючих процесів шляхом їх реформування та

трансформації. В цьому аспекті також важливим є запровадження міжнародного досвіду з реалізації сервітутного права, що безумовно відіграє значну роль, оскільки передбачає розширення міжнародних відносин між державами, поглиблення взаємних інтересів держав, стабільний розвиток держав тощо. Все це створює максимальну можливість для найбільш повного співробітництва на міжнародній арені, що позитивно вплине на розвиток вітчизняного законодавства з питань сервітутного права.

В спеціалізованій літературі зазначається, що відсутність чіткої регламентації видів речових прав на чуже нерухоме майно ускладнює процес установлення цих прав та їх абсолютного захисту, тому перш за все необхідною умовою є визначення їх вичерпного переліку та внесення відповідних змін до розділу II книги третьої ЦК України. У свою чергу, потрібно внести зміни до ст. 4 Закону України про державну реєстрацію, зокрема шляхом виключності визначити структуру речових прав, відмінних від права власності, й обтяжень. Визначити, які з прав, що підлягають реєстрації, є речовими правами на чуже майно, а які є зобов'язальними [15, с. 48].

Висновки. Права на чужі речі за своєю природою є складовими змісту правовідносин між двома суб'єктами, яким, з одного боку (власником речі й особою на користь якої встановлено це право), притаманний зобов'язальний характер, це відносини між уповноваженою особою й усіма третіми особами (у тому числі із власником). Відсутність чіткої регламентації видів речових прав на чуже майно ускладнює процес установлення цих прав та їх абсолютного захисту, тому перш за все необхідною умовою є визначення їх вичерпного переліку та внесення відповідних змін до законодавства. Перспективою подальшого розвитку є впровадження єдиного законодавчого акту, де б були враховані усі ці питання та належним чином їх механізм реалізації, є оптимальним варіантом вирішення проблем, пов'язаних із забезпеченням речового права на чуже майно.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
2. Шахназарян К. Е. Право власності на чуже майно як окремий інститут цивільного права та його особливості / К. Е. Шахназарян // Цивілістичні читання, присвячені пам'яті І.В. Шерешевського, «Цивільний кодекс України досвід 10-ти років застосування»: матеріали інтернет-конференції (м. Одеса, 6 грудня 2013 р.) / відп. ред. Є.О. Харитонов. – Одеса: Фенікс, 2013. – С. 100-103.
3. Шахназарян К. Загальна характеристика прав на чужі речі під час спадкування за законодавством України / К. Шахназарян // Юридичний вісник. – 2016. – Вип. 1. – С. 199-204.
4. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 01 липня 2004 р. № 1952-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 51. – Ст. 553
5. Гражданское право : учебник в 4 т. / [В. С. Ем, И. А. Зенин, Н. И. Коваленко и др.] ; отв. ред. проф. Е. А. Суханов. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Волтерс Клувер, 2004. – Т. 1 : Общая часть. – 2004. – 704 с.
6. Ахметьянова З. А. Вещное право : учебник / З. А. Ахметьянова. – М. : Статут, 2011. – 360 с.
7. Емелькина И. А. Право собственности и другие вещные права : учебное пособие / И. А. Емелькина. – Саранск : Изд-во Мордовского ун-та, 2003. – 236 с.
8. Ефимова Л. Г. О соотношении вещных и обязательственных прав / Л. Г. Ефимова // Государство и право. – 1998. – № 10. – С. 35-37.
9. Щенникова Л. В. Вещное право : учебное пособие / Л. В. Щенникова. – Пермь : Изд-во Пермского ун-та, 2001. – 240 с.
10. Цюра В. В. Речові права на чуже майно : наук.-практ. посібник / В. В. Цюра. – К. : КНТ, 2006. – 167 с.
11. Мічурин Є. О. Обмеження майнових прав фізичних осіб (теоретико-правовий аспект) : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 / Є. О. Мічурин ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2000. – 28 с.
12. Камышанский В. П. Право собственности: пределы и ограничения / В. П. Камышанский. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2000. – 224 с.
13. Копылов А. В. Вещные права на землю в римском, русском дореволюционном и современном российском гражданском праве / А. В. Копылов. – М. : Статут, 2000. – 255 с.
14. Підпригора О. А. Речові права на чуже майно за новим Цивільним кодексом України / О. А. Підпригора // Вісник Академії правових наук України. – 2003. – № 4. – С. 149-156.
15. Майка Н. В. Речові права на чуже нерухоме майно та їх правова природа за цивільним законодавством України / Н. В. Майка // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. – 2015. – Вип. 14(2). – С. 47-49.

References:

1. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy vid 16 sichnia 2003 roku (zi zminamy i dopov.) // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2003. – No. 40. – St. 356.
2. K. E. Shakhnazarian, Pravo vlasnosti na chuzhe maino yak okremyi instytut tsyvilnoho prava ta yoho osoblyvosti / K. E. Shakhnazarian // Tsyvilistychni chytannia, prysviacheni pamiati I.V. Shereshevskoho, “Tsyvilnyi kodeks Ukrainy dosvid 10-ty rokiv zastosuvannia” : materialy internet-konferentsii (m. Odesa, 6 hrudnia 2013 r.) / vidp. red. Ye.O. Kharytonov. – Odesa: Feniks, 2013. – Pp. 100-103.
3. K. Shakhnazarian, Zahalna kharakterystyka prav na chuzhi rechi pid chas spadkuvannia za zakonodavstvom Ukrainy / K. Shakhnazarian // Yurydychnyi visnyk. – 2016. – Vyp. 1. – Pp. 199-204.
4. Pro derzhavnu reiestratsiiu rechovykh prav na nerukhome maino ta yikh obtiazhen : Zakon Ukrainy vid 01 lypnia 2004 r. No. 1952-IV // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2004. – No. 51. – St. 553

5. Hrazhdanskoe pravo : uchebnyk v 4 t. / [V. S. Em, Y. A. Zenyn, N. Y. Kovalenko y dr.] ; otv. red. prof. E. A. Sukhanov. – 3-e yzd., pererab. y dop. – M. : Volters Kluver, 2004. – T. 1 : Obshchaia chast. – 2004. – 704 p.
6. Z. A. Akhmetianova, Veshnoe pravo : uchebnyk / Z. A. Akhmetianova. – M. : Statut, 2011. – 360 p.
7. Y. A. Emelkyna, Pravo sobstvennosti y druhye veshchnie prava : uchebnoe posobyie / Y. A. Emelkyna. – Saransk : Yzd-vo Mordovskoho un-ta, 2003. – 236 p.
8. L. H. Efymova, O sootnoshenyy veshchnikh y obiazatelstvennikh prav / L. H. Efymova // Hosudarstvo y pravo. – 1998. – No. 10. – Pp. 35-37.
9. L. V. Shchennykova, Veshnoe pravo : uchebnoe posobyie / L. V. Shchannykova. – Perm : Yzd-vo Permskoho un-ta, 2001. – 240 p.
10. V. V. Tsiura, Rechovi prava na chuzhe maino : nauk.-prakt. posibnyk / V. V. Tsiura. – K. : KNT, 2006. – 167 p.
11. Ye. O. Michuryn, Obmezhenia mainovykh prav fizychnykh osib (teoretyko-pravovyi aspekt) : avto-ref. dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.03 / Ye. O. Michuryn ; Kyivskiy natsionalnyi un-t im. Tarasa Shevchenka. – K., 2000. – 28 p.
12. V. P. Kamishanskyi, Pravo sobstvennosti: predeli y ohranychenia / V. P. Kamishanskyi. – M. : YuNYTY-DANA, Zakon y pravo, 2000. – 224 p.
13. A. V. Kopilov, Veshchnie prava na zemliu v rymskom, russkom dorevoliutsyonnom y sovremennom rossiyskom hrazhdanskom prave / A. V. Kopilov. – M. : Statut, 2000. – 255 p.
14. O. A. Pidopryhora, Rechovi prava na chuzhe maino za novym Tsyvilnym kodeksom Ukrainy / O. A. Pidopryhora // Visnyk Akademii pravovykh nauk Ukrainy. – 2003. – No. 4. – Pp. 149-156.
15. N. V. Maika, Rechovi prava na chuzhe nerukhome maino ta yikh pravova pryroda za tsyvilnym zakonodavstvom Ukrainy / N. V. Maika // Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriiia : Yurysprudentsiia. – 2015. – Vyp. 14(2). – Pp. 47-49.